

การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมสำหรับครูไทย

The Construction of Value Inventory for Thai Teachers

ศศิพันธ์ บุญประสิทธิ์ และ เสาวภา อำนวย¹

Sasinan Boonprasit and Saowapa Amnuay

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to construct a Value Inventory for Thai teachers 2) to apply the inventory to teachers at the secondary level 3) to identify Thai teachers' values 4) to compare values of teachers lived in the different educational regions. There were two groups of samples: the first group were 16 experts in the field of values who ranked the items in the inventory and 9 experts who proved the inventory, and the second group were secondary teachers who worked in the urban and local schools reported to the Ministry of Education. The 500 teachers were drawn by cluster sampling technique. Tool used in this study was value inventory concerning "Responsibility", "Honest", "Kindness", "Broadminded", "Capable", and "Independent". The inventory consisted of 100 items of situations. Respondents were asked to rank the rating scale - test ranging from "very little", "little", "much", and "very much". The research findings were as follows:

1. Thai teachers had values ranging from "very little" to "very much" as the following a) the Instrumental Values: "Responsible", "Broadminded", "Honest", "Capable", and "Independents"; b) the Terminal Values: "Self-Esteem", "Wisdom", "True Friendship", "A Sense of Accomplishment", "Family Security", "Helpful", and "A World at Peace".

2. Thai teachers from various parts of educational regions shared almost the same order of importance of values.

3. Thai teachers from various parts of educational regions contained each type of value ranging from "much" to "very much" level.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมสำหรับใช้กับครูไทย 2) ทดลองใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของครูไทย ระดับมัธยมศึกษา

3) หาค่านิยมของครูไทย 4) เปรียบเทียบค่านิยมของครูไทยในเขตการศึกษาต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดอันดับ 16 ท่าน และผู้

¹ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบ 9 ท่าน กลุ่มที่ 2 คือครูที่สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มจำนวน 500 คน เครื่องมือวัดค่านิยมของครูไทย ใช้วัดค่านิยมเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจเมตตาอารี มีแนวคิดกว้าง การมีความสามารถสูง และการเป็นตัวของตัวเองโดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานการณ์ 100 ข้อ และให้ผู้ทดสอบประเมินค่าแบบ Rating Scale ตามมาตราส่วนจาก น้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือนี้ไปใช้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ครูไทยมีค่านิยมด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้

ค่านิยมวิถีปฏิบัติ 1) ความรับผิดชอบ 2) มีแนวคิดกว้าง 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความมีน้ำใจเมตตาอารี 5) การมีความสามารถสูง 6) การเป็นตัวของตัวเอง

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง 1) ความภาคภูมิใจ 2) ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี 3) การมีมิตรที่ดี 4) ความสำเร็จในชีวิต 5) ความสุขในชีวิต ครอบครัว 6) การช่วยเหลือผู้อื่น 7) การมีหลักธรรมและสามารถเป็นที่พึ่ง

2. ครูไทยในแต่ละเขตการศึกษาเห็นความสำคัญของค่านิยมในลำดับที่ใกล้เคียงกัน

3. ครูไทยในแต่ละเขตการศึกษาเห็นความสำคัญของค่านิยมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สังคมไทยเป็นสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนจากสภาพสังคมเกษตรกรรมเป็น

สังคมอุตสาหกรรม จากสภาพสังคมที่สุขสบายมีน้ำใจ ไม่ตรีต่อกันมาเป็นสังคมที่ต้องแข่งขันกันอย่างเพื่อความอยู่รอด มีผลทำให้การดำเนินวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การปรับตัวของบุคคลทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง การศึกษา ย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันไป เพราะพื้นฐานการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน บ้างประสบความสำเร็จ บ้างพบอุปสรรค อันเป็นผลทำให้เกิดปัญหาสังคมอยู่ในขณะนี้ การที่จะวิเคราะห์สาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งก็คือ การศึกษาค่านิยม (Value) เพราะค่านิยมมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นตัวผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ (Rokeach, 1973) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ ถือว่าเป็นรากฐานของปัญหาทางสังคมมากมาย หากค่านิยมเกิดขัดกันก็อาจจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ขัดแย้งกันได้

ระวี (2523) ให้ความสำคัญของค่านิยมว่ามีผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล การยกระดับคุณภาพของชีวิตและสังคมจะต้องอาศัยเรื่องค่านิยมเป็นหลัก และจะต้องสร้างค่านิยมขึ้นภายในจิตใจของคน ทั้งนี้เพราะค่านิยมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่าจะประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตนเองและต่อสังคม การเลือกกระทำการใดของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับค่านิยมที่บุคคลนั้นยึดถืออยู่ ถ้าหากบุคคลนั้นยึดถือค่านิยมที่ดีก็แน่ใจได้ว่าการกระทำของเขาเป็นไปในทางที่ถูกที่ควร

การปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมให้กับบุคคลในสังคมเป็นสิ่งจำเป็น การปลูกฝังนั้นควรจะเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กจะดีกว่า ง่ายกว่าเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่สะสมมาตั้งแต่เกิดและเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลง

แปลง สร้าง ปลุกฝัง และพัฒนาได้

สถาบันสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการปลุกฝังค่านิยมเบื้องต้นคือสถาบันครอบครัวและโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเป็นสถาบันที่รับผิดชอบโดยตรง เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีเวลาที่จะอบรมเยาวชนได้อย่างเต็มที่ ครอบครัวส่วนใหญ่ต้องมอบให้เป็นภาระของโรงเรียนที่จะอบรมปลุกฝังค่านิยมต่าง ๆ ให้กับเยาวชน “ครู” จึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดเพราะจะต้องทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อแม่ที่ให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ขณะเดียวกันต้องเป็นผู้ให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ด้วย

สวัสดิ์ (2527) กล่าวถึงหน้าที่สำคัญ 2 ประการของครู คือสอนและอบรม กล่าวคือครูจะต้องมีหลักในการยึดถือคุณธรรมอยู่ตลอดเวลา ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบ้านเมือง และการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการนำเอาความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ครูเป็นผู้ถ่ายทอดสังคม เป็นผู้นำทางสังคมด้วยการสอนคนให้เป็นคน สอนให้รู้จักคิดเอง สอนให้คนสามารถแก้ปัญหาของตนเองและของสังคมได้ นอกจากนี้ครูยังเป็นผู้นำและเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (กองการประถมศึกษา : กรมสามัญศึกษา 11)

Flanders (1970) กล่าวว่า การสังเกตวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาการสอนของครู ช่วยให้ครูเอาใจใส่พฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนให้เป็นไปในแนวทางที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ หรือช่วยให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่กำหนดไว้

Roger (1972) ได้ศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพบว่า พฤติกรรมของครูมีอิทธิ-

พลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ จะเห็นว่าการกระทำใด ๆ ของครูย่อมมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์ใกล้ชิดซึ่งกันและกันย่อมเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดทั้งด้านความประพฤติ อุดมคติ เจตคติ ซึ่งกันและกันได้

จากความสำคัญของครู ประกอบกับปัญหาสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความเจริญทางด้านจิตใจไม่พัฒนาไปพร้อม ๆ กับความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะศึกษาค่านิยมของครูโดยการสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมของครูไทย ซึ่งผลการวิจัยนี้จะช่วยให้ทราบถึงค่านิยมของครูไทยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อันจะเป็นแนวทางในการปรับค่านิยมของครูให้เหมาะสมที่จะเป็นแม่แบบที่ดีในการพัฒนาและเสริมสร้างค่านิยมที่ดีงามให้แก่เยาวชนไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมสำหรับใช้กับครูไทย
2. เพื่อทดลองใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของครูไทยระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อหาค่านิยมของครูไทย
4. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมของครูไทยในเขตการศึกษาต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ได้เครื่องมือวัดค่านิยมสำหรับใช้กับครูไทย
 2. การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงค่านิยมของครูไทยระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางในการปรับค่านิยมของครูให้เหมาะสม
- นอกจากนี้จะทำให้ทราบถึงปัญหาในการสร้างและใช้เครื่องมือวัดค่านิยม อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบวัดค่านิยมที่มีมาตรฐานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือครูไทยระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาที่ 1 - 12 และเขตกรุงเทพมหานคร

2. แบบทดสอบวัดค่านิยมในการวิจัยครั้งนี้ยึดถือแบบสำรวจวัดค่านิยมของสุนทรียะและสนธิ (2523) เป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ทาง คือ ค่านิยมวิธีปฏิบัติ และค่านิยมจุดหมายปลายทาง

3. การวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่างด้านอายุ เพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

ค่านิยมศัพท์

1. ค่านิยม หมายถึงความเชื่อของบุคคลในสังคมที่ใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติหรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

1.1 ค่านิยมวิธีปฏิบัติ (Instrumental Value) เป็นค่านิยมที่มุ่งเน้นวิถีทาง (Means) ในการประพฤติปฏิบัติที่พึงปรารถนาในด้านจริยธรรม และสามารถส่วนตัวของบุคคลแต่ละคน (Moral and Competence Value)

1.1.1 ความรับผิดชอบ หมายถึงรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างดีและตรงต่อเวลา

1.1.2 ความซื่อสัตย์ หมายถึงมีความจริงใจตรงไปตรงมา

1.1.3 การมีความสามารถสูง หมายถึงการมีความรู้ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึงการมีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถพึ่งตนเองได้

1.1.5 การมีแนวคิดกว้าง หมายถึงการยอมรับฟังความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่น

1.1.6 ความมีน้ำใจเมตตาอาวรี หมายถึงมีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจและพร้อมที่จะให้ความ

ช่วยเหลือผู้อื่น

1.2 ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal Value) เป็นค่านิยมที่มุ่งเน้นจุดหมายปลายทาง (ends) ของชีวิตที่พึงปรารถนา โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวบุคคล (self - centered) และสังคม (social - centered)

1.2.1 ความภาคภูมิใจในตัวเอง หมายถึงการรักในเกียรติ และศักดิ์ศรีของตนเอง

1.2.2 การเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี หมายถึงความพึงพอใจในการเป็นผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ และมีปัญญาคี

1.2.3 การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

1.2.4 ความสำเร็จในชีวิต หมายถึงความพอใจที่ได้ทำงานที่ชอบได้สำเร็จ

1.2.5 ความสุขในชีวิตครอบครัว หมายถึงความอบอุ่นมั่นคงในชีวิตครอบครัว

1.2.6 การมีมิตรที่ดี หมายถึงการมีเพื่อนที่ซื่อสัตย์และเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. ครูไทย หมายถึงผู้ที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งในเขตการศึกษาที่ 1 - 12 และเขตกรุงเทพมหานคร

3. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษาที่ 1 - 12 และเขตกรุงเทพมหานคร

4. ผู้เชี่ยวชาญในการจัดอันดับค่านิยม หมายถึงอาจารย์ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ก. มีผลงานวิจัยหรือบทความตีพิมพ์เกี่ยวกับค่านิยม

ข. เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูระดับมัธยมศึกษา

ค. เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานระดับมัธยมศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

5. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบ หมายถึง

ถึงอาจารย์ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ก. มีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม

ข. เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูระดับ

มัธยมศึกษาโดยตรง

ค. เป็นครูระดับมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์
การสอนจริยธรรม

การตรวจเอกสาร

ความหมายของค่านิยม

มีผู้ให้คำนิยามของคำว่า “ ค่านิยม ” ไว้หลาย
สาขาทั้งในแง่ปรัชญา สังคมวิทยา จิตวิทยา ซึ่งรวบรวม
ได้ดังนี้

Dictionary of the Social Science ให้ความ
หมายของค่านิยมว่า “ ค่านิยมคือความเชื่อ ความคิด
ที่ถือเป็นมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติ ”

Rokeach (1977) ได้ให้ความหมายของค่านิยม
ว่า ค่านิยมคือความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่า ควร
ปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า โดยทั่วไป
ค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยม
เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจ สิ่งใดดี-สิ่งใดเลว และ
ใช้ในการตัดสินใจพฤติกรรมของบุคคลด้วย

McDonal (1963) กล่าวว่าโดยสรุปว่า ค่านิยม
เป็นความนิยมชมชอบของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดมีความ
เกี่ยวข้องกับทัศนคติและทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ในใจที่
บุคคลใช้ตัดสินว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา ใช้เป็น
เกณฑ์ในการเลือกกำหนดการกระทำในสิ่งที่เขาเห็นว่า
ถูกต้องเหมาะสม

พรหม (2522) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นความนิยม
ชมชอบต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพการณ์ใด ๆ เนื่องจาก
การที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้นว่าเป็นสิ่งที่
ถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของส่วนใหญ่ยึด
ถือปฏิบัติ

สุนทร และ สนิท (2523) สรุปว่า ค่านิยม

คือความเชื่อที่มีลักษณะถาวร ซึ่งเป็นสิ่งที่ตัวเองหรือ
สังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่า
อย่างอื่น

จากคำนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า ค่านิยมหมายถึง
ความเชื่อของบุคคลในสังคมที่ใช้เป็นแนวทางประ-
พฤติปฏิบัติหรือเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

ประเภทของค่านิยม

Rokeach (1977) ได้จำแนกค่านิยมตามลักษณะ
ของการใช้ค่านิยมและตามลักษณะของผู้ใช้ค่านิยม
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่านิยมจำแนกตามลักษณะของการใช้ แบ่ง
เป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมวิถีปฏิบัติ เป็นค่านิยมที่
กำหนดวิถีทาง (Means) ของชีวิตว่าควรจะทำปฏิบัติหรือ
ดำเนินการอย่างไร เช่น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ
ความขยัน เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ค่านิยมจุดหมายปลายทาง เป็น
ค่านิยมที่กำหนดจุดหมายปลายทาง (Ends) ของชีวิต
ว่าจะให้เป็นอย่างไร เช่น การเกิดสันติสุขในโลก การ
เกิดความสุขทางใจ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ การ
ได้รับความสำเร็จในหน้าที่ราชการ เป็นต้น

2. ค่านิยมจำแนกตามผู้ใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภท
คือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal
Values) เป็นค่านิยมที่บุคคลยึดถือเป็นวิถีปฏิบัติ
และจุดหมายปลายทาง โดยคำนึงถึงเฉพาะตัวบุคคล
เอง

ประเภทที่ 2 ค่านิยมทางสังคม (Social
Values) เป็นค่านิยมซึ่งสังคมหรือคนส่วนใหญ่ยึดถือ
ปฏิบัติเป็นวิถีปฏิบัติและจุดหมายปลายทาง โดยคำนึง
ถึงสังคมหรือคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

สุนทร และ สนิท (2523) ยึดทฤษฎีของโรคิช
จำแนกค่านิยมเป็น 2 ประเภทคือ

1. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Values)
เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของบุคคล ได้แก่

- (1) การบังคับตัวเอง
- (2) การเป็นตัวของตัวเอง
- (3) การปรับตัวเข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม
- (4) การประมาณตนและความรักสันโดษ
- (5) การพึ่งพาอาศัยกัน
- (6) การมีความสามารถสูง
- (7) การมีอารมณ์สงบและความสำรวม
- (8) การรักษาน้ำใจกัน
- (9) ความรักใคร่ ชอบพอ สนิทสนม
- (10) การให้อภัย
- (11) ความกตัญญูรู้คุณ
- (12) ความทะเยอทะยาน
- (13) ความสุภาพ
- (14) ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง
- (15) การศึกษาสูง
- (16) ความกล้า
- (17) ความซื่อสัตย์
- (18) ความรับผิดชอบ
- (19) ความสนุกสนานร่าเริง
- (20) ความคิดสร้างสรรค์
- (21) ความสะอาด
- (22) ความมีน้ำใจเมตตาอารี
- (23) การมีแนวคิดกว้าง

2. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal Values)
เป็นเป้าหมายในการดำรงชีวิตของบุคคล ได้แก่

- (1) การช่วยเหลือผู้อื่น
- (2) การได้รับความยกย่องในสังคม
- (3) การมีชีวิตที่ตื่นเต้น
- (4) การมีชีวิตที่สบายพอสมควร
- (5) การมีมิตรที่ดี

- (6) การมีคนรัก
- (7) การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง
- (8) ความกว้างขวางในสังคม
- (9) ความงามของธรรมชาติและศิลปะ
- (10) ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี
- (11) ความภาคภูมิใจในตัวเอง
- (12) ความมั่นคงของประเทศชาติ
- (13) ความมั่งมีในเงินทองและวัตถุ
- (14) ความรักอิสระเสรี
- (15) ความสงบสุขทางใจ
- (16) ความเสมอภาค
- (17) ความสำเร็จในชีวิต
- (18) ความสุขในชีวิตครอบครัว
- (19) ความสุขสำราญ
- (20) โลกที่มีสันติสุข

ค่านิยมของครู

สุรินทร์ (2515) เห็นว่าพฤติกรรมที่ดีของครูมีดังนี้

1. ตรงต่อเวลา
2. มาทำงานเป็นเนืองนิจ
3. เตรียมการสอนสม่ำเสมอ
4. เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียน
5. ทำงานสำเร็จเรียบร้อย รวดเร็ว
6. รู้และรับผิดชอบต่องานของตน
7. หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
8. ไม่ถือเอาถือเรา มีความสามัคคีกลมเกลียว
9. ต้องมีจรรยา มารยาทและระเบียบวินัย
10. ช่วยงานพิเศษเมื่อได้รับการขอร้อง

เฉลียว (2520) เห็นว่าครูที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้

1. รู้วิชาที่สอนเป็นอย่างดี
2. ชอบวิชาที่สอน

3. ชอบเด็ก
4. รู้จักเด็ก
5. ใจกว้าง
6. ความรู้กว้างขวาง
7. มีอารมณ์ขัน
8. จำแม่น
9. มีความหวัง
10. มีเมตตาธรรม

วัลดี (2515) สรุปบุคลิกภาพที่ดีของครู ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ
2. ความว่องไว
3. ความเข้มแข็ง อดทน
4. ความก้าวหน้า
5. ความรับผิดชอบ
6. ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น
7. ความยืดหยุ่น
8. ความคิดสร้างสรรค์
9. ความเชื่อมั่นในตนเอง
10. ความคิดที่ทันสมัย และค้นคว้าอยู่เสมอ

แบบทดสอบวัดค่านิยม

Cronbach (1970) ได้สรุปขั้นตอนของการสร้างแบบทดสอบไว้ ดังนี้

1. ขึ้นวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย ลักษณะและรูปแบบของแบบทดสอบ

2. ขั้นตอนการการสร้าง เริ่มด้วยการสร้างคำถามทดลองใช้ และปรับปรุงคำถามให้เหมาะสม

3. ขั้นตอนวิเคราะห์คุณภาพ วิเคราะห์แบบทดสอบที่สร้างด้วยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
ศรีสุรางค์ (2523) ได้รวบรวมเครื่องมือที่ใช้วัดค่านิยมต่าง ๆ ของต่างประเทศไว้ดังนี้

1. Roe's Inventory of Values
2. Roscoe's Polyphasic Value Inventory

3. Allport ; Vernon ; and Lindzey : Study of Values

4. Survey of Attitude and Changing Values

5. Meaning and Value of Work Scale

6. Occupational Values Inventory

7. The Value Inventory of Work Satisfaction.

8. Survey of Interpersonal Values

9. Work Values Inventory

สุนทรและสนิท (2523) ได้สร้างเครื่องมือวัดค่านิยมของคนไทย ซึ่งยึดแนวทฤษฎีเรื่องค่านิยมของโรตซ์ แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ด้าน คือค่านิยมวิถีปฏิบัติ 23 ประการ และค่านิยมจุดหมายปลายทาง 20 ประการ ได้เครื่องมือที่นำไปใช้ได้ง่าย โดยผู้ตอบสามารถเรียงลำดับค่านิยมตามความคิดเห็นของตน

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญในการจัดอันดับค่านิยม จำนวน 16 ท่าน มีคุณสมบัติดังนี้

1.1.1 มีผลงานวิจัยหรือบทความตีพิมพ์เกี่ยวกับค่านิยม

1.1.2 เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูระดับมัธยมศึกษา

1.1.3 เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานระดับมัธยมศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบ จำนวน 9 ท่าน มีคุณสมบัติดังนี้

1.2.1 มีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม

1.2.2 เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูระดับมัธยมศึกษาโดยตรง

1.2.3 เป็นครูระดับมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์
การสอนจริยธรรม

2. ครู

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอน
ในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ทั่วประเทศ โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัว
อย่างด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling)
ตามสัดส่วนของโรงเรียนในเขตต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค ได้ครูจำนวน 500 คน

การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยม

ขั้นตอนในการดำเนินการสร้างมีดังนี้

1. ศึกษาแบบทดสอบของสุนทรีย และ สนิท
(2523) ที่สร้างเพื่อวัดค่านิยมของคนไทยโดยแบ่ง
ค่านิยมออกเป็น 2 ด้านคือ ค่านิยมวิถีปฏิบัติ 23 ข้อ
และค่านิยมจุดหมายปลายทาง 20 ข้อ ซึ่งคณะผู้วิจัย
เห็นว่าสามารถนำแนวความคิดนี้มาใช้กับครูไทยได้
แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านทุนทรัพย์ จึงไม่สามารถสร้าง
เครื่องมือวัดค่านิยมทั้งหมดได้ คณะผู้วิจัยจึงเลือก
สร้างเครื่องมือวัดค่านิยมเพียงบางส่วนโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ
กลุ่มที่ 1 พิจารณาว่า ครูมัธยมไทยควรมีค่านิยม
ด้านใดบ้าง โดยให้จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง
และได้เลือกสร้างเฉพาะค่านิยม 5 ลำดับแรก (13 ราย
การ) ดังนี้

ค่านิยมวิถีปฏิบัติ

ลำดับที่ 1 ความรับผิดชอบ

ลำดับที่ 2 ความซื่อสัตย์

ลำดับที่ 3 การมีความสามารถสูง

ลำดับที่ 4 การเป็นตัวของตัวเอง

การมีแนวความคิดกว้าง

ลำดับที่ 5 ความมีน้ำใจเมตตาอารี

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง

ลำดับที่ 1 ความภาคภูมิใจในตัวเอง

ลำดับที่ 2 ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี

ความช่วยเหลือผู้อื่น

ลำดับที่ 3 การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง

ลำดับที่ 4 ความสำเร็จในชีวิต

ความสุขในชีวิตครอบครัว

ลำดับที่ 5 การมีมิตรที่ดี

2. สร้างแบบวัดค่านิยมทั้ง 13 รายการดังกล่าว
ข้างต้นจำนวน 100 ข้อ

3. นำแบบทดสอบวัดค่านิยมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้
เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 ตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแบบ
ทดสอบวัดค่านิยมสำหรับครูไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบ
ที่ให้ผู้ตอบวงกลมล้อมรอบตัวเลขแสดงน้ำหนักการ
ปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นจำนวน
100 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ส่งแบบทดสอบวัดค่านิยมไปทำการ
ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์
จำนวน 500 ชุด ตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม – 31 สิงหาคม
2532 ใช้เวลาทั้งสิ้น 14 วัน

2. ได้รับแบบทดสอบคืนทั้งสิ้น 379 ชุด ตรวจสอบ
แล้วเป็นแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 5 ชุด
คงเหลือแบบทดสอบที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น
374 ชุด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS - X
Version 2.0 คำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วน
เบี่ยงเบน (S.D.) ของแบบทดสอบแต่ละข้อ แล้ว
แจกแจงตามรายการค่านิยม โดยจัดเรียงตามลำดับ
ค่านิยมดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมวิถีปฏิบัติของครูไทย ดัง Table 1

2. ค่านิยมจุดหมายปลายทางของครูไทย ดัง
Table 2

Table 1 The instrumental values of Thai teachers.

Rank	Values	\bar{X}	S.D.
1	Responsible	3.50	.51
2	Broadmimd	3.49	.54
3	Honest	3.19	.68
4	Kindness	3.17	.64
5	Capable	3.05	.69
6	Independent	2.90	.64

Table 2 The terminal values of Thai teachers.

Rank	Values	\bar{X}	S.D.
1	Self - Esteem	3.49	.63
2	Wisdom	3.11	.75
3	True Friendship	3.07	.66
4	A Sense of Accomplishment & Family Security	2.98	.72
5	Helpful	2.96	.68
6	A World at Peace	2.91	.69

ผล

สรุปผลการวิจัยได้ 3 ประเด็นคือ

1. เครื่องมือวัดค่านิยมของครูไทย ได้เป็นแบบทดสอบสำหรับใช้วัดค่านิยม 2 ด้านคือ

1.1 ค่านิยมวิถีปฏิบัติ สามารถวัดความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การมีความสามารถสูง การเป็นตัวของตัวเอง การมีแนวคิดกว้าง และความมีน้ำใจเมตตาอารี

1.2 ค่านิยมจุดหมายปลายทาง วัดความภาคภูมิใจในตัวเอง ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี การช่วยเหลือผู้อื่น การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง ความสำเร็จในชีวิต ความสุขในชีวิตครอบครัวและการมีมิตรที่ดี

แบบทดสอบที่นี้ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ 100 ข้อ ให้ผู้ทดสอบประเมินผลแบบ Rating scale โดยกำหนดมาตราส่วนดังนี้

0.01 – 1.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

1.51 – 2.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

2.51 – 3.50 หมายถึง ปฏิบัติมาก

3.51 – 4.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

2. ค่านิยมของครูไทย

2.1 ค่านิยมวิถีปฏิบัติ ครูไทยเห็นความสำคัญของค่านิยม เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ

2. การมีแนวคิดกว้าง

3. ความซื่อสัตย์
4. ความมีน้ำใจเมตตาอาวรี
5. การมีความสามารถสูง
6. การเป็นตัวของตัวเอง

ครูไทยเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบในระดับมากที่สุด (3.52) ดัง Table 1

2.2 ค่านิยมจุดหมายปลายทาง ครูมัธยมไทยเห็นความสำคัญของค่านิยม เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ความภาคภูมิใจ
2. ความเป็นปราชญ์ และเป็นผู้รู้ดี
3. การมีมิตรที่ดี
4. ความสำเร็จในชีวิตและความสุขในชีวิต

ครอบครัว

5. การช่วยเหลือผู้อื่น
6. การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง

ครูมัธยมไทยเห็นความสำคัญของค่านิยมทั้ง 6 รายการใกล้เคียงกัน คือประเมินค่าอยู่ในระดับมาก (Table 2) ซึ่งพิจารณาแล้ว ครูไทยควรมีค่านิยมทุกรายการดังกล่าว โดยเฉพาะความภาคภูมิใจในความเป็นครู ที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ ครูไทยยึดมั่นในหลักธรรมและศาสนา

เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละเขตการศึกษา ปรากฏว่าครูไทยในเขตการศึกษาต่าง ๆ เห็นความสำคัญของค่านิยมเรียงตามลำดับแตกต่างกันไป

3. เปรียบเทียบค่านิยมของครูมัธยมไทย

จากผลการวิจัยในข้อที่ 2 เปรียบเทียบค่านิยมแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ความรับผิดชอบ ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ที่น่าสังเกตคือสถานการณ์เกี่ยวกับการเตรียมการสอนล่วงหน้า ผลการสำรวจอยู่ในลำดับสุดท้ายแสดงให้เห็นว่า ครูให้ความสำคัญในการเตรียมการสอนน้อยกว่างานอื่น ๆ เช่น การเข้าร่วมประชุม การเข้าสอนตรงตามชั่วโมง การ

มาปฏิบัติงานทันตามกำหนดเวลา

3.2 การมีแนวคิดกว้าง ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงาน ครูให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติมากที่สุด (3.66)

3.3 ความซื่อสัตย์ ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่น่าสังเกตคือการรายงานผู้บังคับบัญชาเมื่อเพื่อนร่วมงานกระทำผิดวินัย ครูให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายและอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติน้อย (2.06)

3.4 ความมีน้ำใจเมตตาอาวรี ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูยินดีทำงานทุกอย่างที่สามารถทำได้อยู่ในอันดับแรก

3.5 การมีความสามารถสูง ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวิธีการสอน ครูให้ความสำคัญในระดับปฏิบัติมากที่สุด (3.62) เป็นที่น่าสังเกตว่าการได้รับเชิญให้ไปร่วมทำงานกับหน่วยงานอื่น และไปเป็นวิทยากรในการประชุมอบรมสัมมนาผลการสำรวจพบว่าครูให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายและอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติ น้อย อาจเป็นเพราะมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ครูไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น ๆ ได้

3.6 การเป็นตัวของตัวเอง ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่น่าสังเกตคือ ผลการสำรวจในเรื่องการให้นักเรียนประเมินผลการสอนและการแสดงความคิดเห็นของตนเองทุกครั้งที่มีการประชุม ครูให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย

3.7 ความภาคภูมิใจ ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยเฉพาะครูจะรู้สึกพอใจเมื่อสามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ และเมื่อนักเรียนมีผลการเรียนอยู่ในระดับที่ดี เห็นได้ว่า เรื่องที่ครูภาคภูมิใจส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับนักเรียน

3.8 ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นที่น่าสังเกตว่า จากการสำรวจเกี่ยวกับการเขียนบทความออกเผยแพร่ ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (1.66) ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจเกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ พบว่าครูให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย (2.40)

3.9 การมีมิตรที่ดี ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตอยู่ในอันดับแรก แต่จะนึกถึงเพื่อนเมื่อประสบความเดือดร้อนเป็นลำดับสุดท้าย

3.10 ความสำเร็จในชีวิตและความสุขในชีวิต ครอบครัว ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าครูให้ความสำคัญกับความสุขในชีวิตครอบครัวเป็นอันดับแรก ได้แก่การเห็นว่าเป็นครอบครัวที่มีความสุข เห็นว่าแบ่งเวลาให้กับครอบครัวอย่างเหมาะสม เป็นต้น เกี่ยวกับรายได้ที่รับในปัจจุบันครูส่วนใหญ่ยังไม่พอใจ ดังแสดงความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้าย

3.11 การช่วยเหลือผู้อื่น ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูให้ความสำคัญกับการเห็นใจในความเดือดร้อนของผู้อื่นเป็นอันดับแรก เป็นที่น่าสังเกตว่าตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียน เช่นค่าอาหารกลางวัน ค่าเล่าเรียน การสอนพิเศษ ครูให้ความสำคัญอยู่ในอันดับน้อยกว่า สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนครู สังคม และชุมชน

3.12 การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง ครูมัธยมไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูเห็นความสำคัญของการนำหลักธรรมและศาสนาไปใช้ในการทำงานเป็นอันดับแรก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าครูให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือ

ธรรมและจริยธรรมเป็นอันดับสุดท้าย

เปรียบเทียบค่านิยมด้านต่าง ๆ ของครูในแต่ละเขตการศึกษา พบว่า

1. ความรับผิดชอบ ครูทุกเขตการศึกษาเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะครูในเขตการศึกษาที่ 4 เห็นว่าสำคัญมากที่สุด (3.63) เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูในเขตการศึกษาที่ 11 เห็นความสำคัญของการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อเทียบกับเขตการศึกษาอื่น ๆ จากสถานการณ์ที่แสดงถึงความรับผิดชอบในงานประจำ เช่นเข้าสอนตามชั่วโมง มาปฏิบัติงานตามเวลา เข้าร่วมประชุม ครูในเขตการศึกษาที่ 8 เห็นความสำคัญในระดับมากที่สุด (3.80 - 3.86)

2. ความซื่อสัตย์ ครูทุกเขตการศึกษาเห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก ครูในเขตการศึกษาที่ 6 เห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันดับสุดท้าย เมื่อเทียบกับเขตการศึกษาอื่น ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูในเขตกรุงเทพมหานครเห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงฐานะของนักเรียนในระดับมากที่สุด (3.92)

3. การช่วยเหลือผู้อื่น ครูทุกเขตการศึกษาเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก ครูในเขตการศึกษาที่ 8 เห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันดับแรก เมื่อเทียบกับเขตการศึกษาอื่น ๆ โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงศาสนาสมบัติ โดยไม่หวังผลตอบแทน และเห็นใจในความเดือดร้อนของผู้อื่นในระดับมากที่สุด (3.54)

4. การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง ครูทุกเขตการศึกษาเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก ครูในเขตการศึกษาที่ 12 เห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันดับสุดท้าย ส่วนครูในเขตการศึกษาที่ 2 อันได้แก่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล ให้ความสำคัญกับการไปศาสนสถานในระดับมาก (3.33) แต่ครูในเขต

กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ เห็นความสำคัญของการนำ
หลักธรรมไปใช้ในการทำงานอยู่ในระดับมาก (3.38)

5. การมีความสามารถสูง ครูทุกเขตการศึกษา
เห็นความสำคัญในระดับมาก ครูในเขตกรุงเทพ-
มหานครเห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันดับแรก
โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการสอนและการเอา
จริงเอจังกับงาน ครูให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด

6. ความภาคภูมิใจ ครูทุกเขตการศึกษาเห็น
ความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุด ครูในเขตกรุง-
เทพมหานครเห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันดับแรก
ครูในเขตการศึกษาที่ 9 ถึงแม้จะเห็นความสำคัญใน
ระดับมาก (3.35) แต่นับเป็นอันดับสุดท้ายเมื่อเปรียบ
เทียบกับทุกเขต

7. ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี ครูทุกเขตการ
ศึกษาเห็นความสำคัญในระดับมากโดยมีคะแนนใกล้
เคียงกันมากที่สุด (3.03 - 3.29) เป็นที่น่าสังเกต
ว่าครูในเขตกรุงเทพมหานครมีโอกาสได้เข้ารับการอบรม
ในช่วงปิดภาคการศึกษาในระดับมาก (3.12) มาก
ที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกเขต

8. การมีมิตรที่ดี ครูทุกเขตการศึกษาเห็นความ
สำคัญในเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก เขตกรุงเทพมหานคร
และเขตการศึกษาที่ 12 ให้ความสำคัญในอันดับแรก
และครูในเขตการศึกษาที่ 12 เห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็น
ในชีวิตในระดับมากที่สุด

9. ความสำเร็จในชีวิตและความสุขในชีวิต
ครอบครัว ทุกเขตการศึกษาเห็นความสำคัญในระดับ
มาก

10. การเป็นตัวของตัวเอง ทุกเขตการศึกษาเห็น
ความสำคัญในระดับมาก เกี่ยวกับเรื่องการแสดงออก
ความเห็นในที่ประชุม ครูในเขตการศึกษาที่ 12 เห็นความ
สำคัญในระดับน้อย (1.88)

11. การมีแนวคิดกว้าง ทุกเขตการศึกษาเห็น
ความสำคัญในระดับมากถึงมากที่สุด เขตการศึกษา

ที่ 4 เห็นความสำคัญน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเขต
อื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องการนำผลการประเมินมาปรับ
ปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

12. ความมีน้ำใจเมตตาอารี ทุกเขตการศึกษา
เห็นความสำคัญในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องการยินดี
ทำงานทุกอย่างที่สามารถทำได้ ครูในเขตกรุงเทพ-
มหานคร เขต 4, 7, 8 และ 10 เห็นความสำคัญใน
ระดับมากที่สุด (3.51 - 3.62)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็น
2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้เครื่อง
มือวัดค่านิยมของครูไทย ผู้วิจัยเห็นว่า น่าที่จะนำไป
ใช้วัดค่านิยมของครูไทยโดยทั่วไปได้ ไม่เฉพาะครู
ระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจาก สถานการณ์
ที่ใช้ในแบบสอบถาม เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับครู

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า วงการศึกษา
ของไทยมีครูที่ดีที่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจเมตตาอารี มีแนวคิด
กว้าง มีความสามารถสูง เป็นตัวของตัวเอง ภาคภูมิใจ
ในตัวเอง ความเป็นปราชญ์ มีมิตรที่ดี ความสำเร็จ
ในชีวิต ความสุขในชีวิตครอบครัว การช่วยเหลือผู้อื่น
มีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง

1.3 ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของ
ครูในแต่ละเขตการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เครื่องมือวัดค่านิยม

สถานการณ์ที่ยกเป็นตัวอย่างในแบบสอบถาม
ควรมีทั้งที่เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำที่เป็น
ปกติวิสัย และสถานการณ์ที่ถามถึงความคิดเห็น และ
ควรแยกสถานการณ์ทั้งสองออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อ

ที่ผู้ทดสอบจะได้ไม่สับสน

2.2 สำหรับค่านิยมด้านอื่น ๆ สามารถสร้างเครื่องมือได้ในลักษณะเดียวกัน เพื่อที่จะได้มีเครื่องมือวัดค่านิยมของครูได้ครบทุกด้าน

2.3 ถ้ามีงบประมาณเพียงพอที่จะเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่านี้ จะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดได้ดีกว่า ข้อมูลที่ได้ก็จะชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้สนใจยังสามารถที่จะศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของครูระหว่างเพศหญิง ชาย ระหว่างครูในแต่ละสาขาวิชา แต่ละระดับชั้น แต่ละระดับการศึกษา ฯลฯ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมของครูไทยเพียงบางด้าน เฉพาะที่เห็นว่าสำคัญ ๆ

ค่านิยมวิถีปฏิบัติ

- ลำดับที่ 1. ความรับผิดชอบ
2. การมีแนวคิดกว้าง
3. ความซื่อสัตย์
4. ความมีน้ำใจเมตตาอารี
5. การมีความสามารถสูง
6. การเป็นตัวของตัวเอง

เมื่อพิจารณาแต่ละเขตการศึกษา เปรียบเทียบลำดับที่ของค่านิยม ครูเห็นความสำคัญของค่านิยมในลำดับที่ใกล้เคียงกัน การเปรียบเทียบค่านิยมแต่ละด้าน ครูเห็นความสำคัญของค่านิยมแต่ละด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีบางสถานการณ์ที่ครูให้ความสำคัญ

อันได้แก่ ความรับผิดชอบ การมีแนวคิดกว้าง ซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจเมตตาอารี การมีความสามารถสูง การเป็นตัวของตัวเอง ความภาคภูมิใจ ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี การมีมิตรที่ดี ความสำเร็จในชีวิตและความสุขในชีวิตครอบครัว การช่วยเหลือผู้อื่น การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง

เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานการณ์ 100 ข้อ โดยให้ผู้ทดสอบประเมินค่าแบบ Rating Scale โดยกำหนดมาตราส่วนจากน้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือนี้วัดค่านิยมครูไทยที่สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ครูไทยมีค่านิยมในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง

1. ความภาคภูมิใจ
2. ความเป็นปราชญ์ เป็นผู้รู้ดี
3. การมีมิตรที่ดี
4. ความสำเร็จในชีวิตและความสุขในชีวิตครอบครัว
5. การช่วยเหลือผู้อื่น
6. การมีหลักธรรมและศาสนาเป็นที่พึ่ง

อยู่ในระดับน้อย เช่น การรายงานผู้บังคับบัญชาเมื่อเพื่อนร่วมงานกระทำผิดวินัย การได้รับเชิญไปร่วมงานกับหน่วยงานอื่น การเป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนา การเขียนบทความออกเผยแพร่ การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม

เอกสารอ้างอิง

- เจลีชว บุรีภักดี. 2520. *ลักษณะครูดี* หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. (อัดสำเนา)
- พรรณี ชูชัย. 2522. *จิตวิทยาการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่สาม) กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- ระวี ภาวิไล และ คณะ. 2524. *ความเป็นมาของโครงการค่านิยม และการนำค่านิยมที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติ* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (โรเนียว)
- วัลลี หลีสันติพงศ์. 2515. *การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักบัญชี* กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.
- ศรีสุรางค์ บรรหาญ. 2523. *การปรับแบบสำรวจค่านิยมเกี่ยวกับงานของโดแนล อี ชูปเปอร์เพื่อใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย* กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. 2528. “ครูดีต้องมีคุณธรรม” *แนวโน้ว* 19, 99 (มิ.ย. - ก.ค. 28) : 75-78.
- สุนทรีย์ โคมิน และสนิทธ สมักรการ. 2523. *รายงานการวิจัยค่านิยมและระบบค่านิยมไทยเครื่องมือในการสำรวจวัด* กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรินทร์ สรสิริ. 2515. “ครูดีนั้นเป็นอย่างไร” *วิทยจารย์* 17 (กรกฎาคม 2525) : 3 - 9.
- Cronbach, Lee J. 1970. *Essential of Psychology Testing* New York : Harper & Row Publishers.
- Flanders, Ned A 1970. *Analyzing Teaching Behavior*. Massachusettes ; Addison-Wesley.
- McDonald, Fredrick J. 1963. *Educational Psychology* Belmont, California : Wordsworth Publishing Co.
- Rokeach, Milton. 1977. *The Nature of Human Values* New York : Free Press.
- Rogers, Dorothy Mc. 1972. *Classroom Discipline*. New York : The Center for Applied Research in Education, Inc.